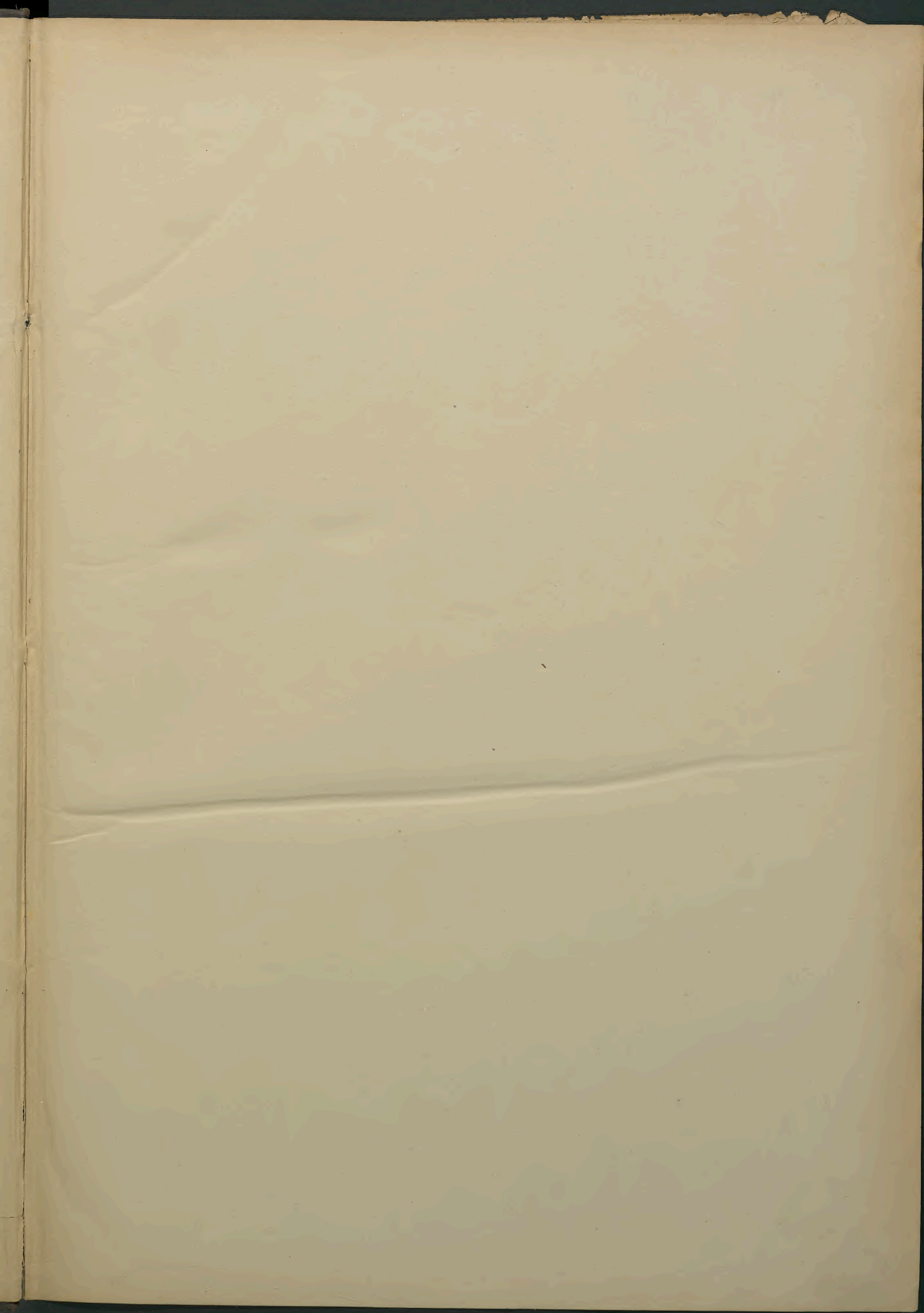
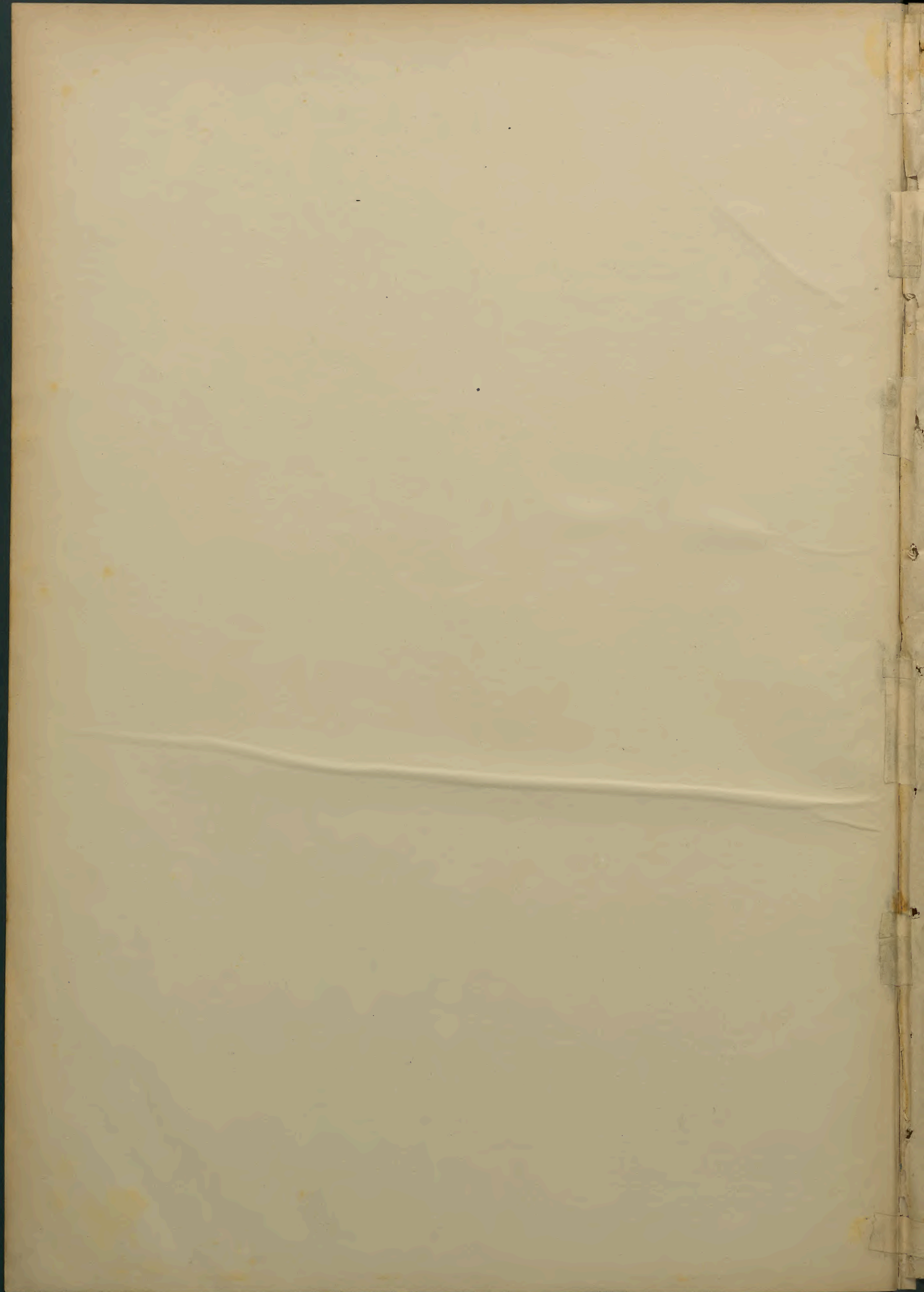

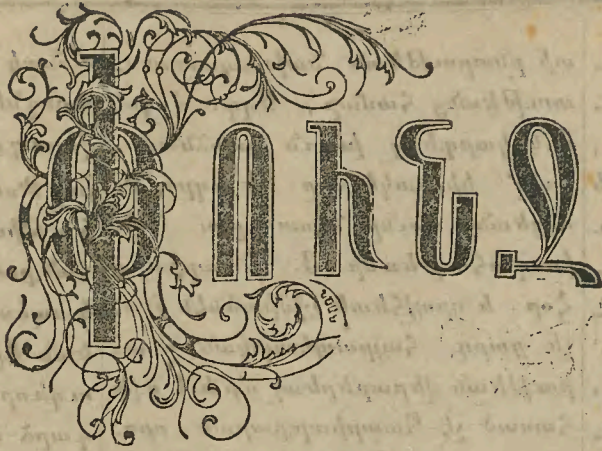
214

U III 2

Փոխընդամենը օրերը կը հրատարակուի :
Հարեկան բաժանորդագրին է երկու և կես
արծաթ Կիսիկ կանխիկ վճարելի , քի մայրա-
քաղաքի և Խր. արտաքինության և քի գաղափարային
հասկ .
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունի :
Տեղական և գաղափարային բողոքատարութեան
ծախարհամբարգրութիւնը պիտի վճարէ :
Հար 40 փարայ է , և կը գտնուի մասնաւոր
բաղադրանքները : ջրավաճառ , և գրավա-
ճառ , Պօստ աղայի խանութը :

Գրանցման տողը 3 դրոշ է մէկ անգամի
համար : Այսին ածան կըլլայ առիթ անգամե-
րու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր
ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալադյանին և
Պօստ Պալլադ-բաղար Նախիկ խան վերի յարկ
թիւ 16 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenienne Pountch
—16 Naffie-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

ԱՂԴ

Մեր կամքէն շուրջը մնալով անկախ
պատճառներէ տեղեկալի դադա-
րեցուցինք Փոստի համապատասխան
եայ հրատարակութիւնը , որ ժա-
մանակէ մը հետէ կը երևայ . և ու-
րոշեցինք հրատարակել ներկայ
դիրքով և վերջի վերջին :
Փոստի համապատասխան հրատար-
ակութեան ժամանակ արդարեւ
բաղադրանքները կը հստակեցու-
նան ու քաջաբերութեան ձայնը
և օգնութեան ձեռքը հասնան առ-
մեղ : Նորա խմբագրութեան ուղ-
ղութեան ու անկեղծողական հա-
մար . սակայն բազմադէպ զանա-
զան դժուարութիւնք և անակն-
կալ պարագայք անյախճելի միա-
ցին միւս կողմէն : Վերջապէս
փորձ մ'ալ ըրինք , թ աղգային
ընթերցասիրութեան նեկայ սահ-
մանին մէջ տակաւին արելի չէ
բաղադրանքներ համապատասխան
թերութեան բազմաձայն հրատարակու-
թեան համար բաւական անունը
գտնել առանց արտաքին լաւակա-
նաչափ օգնութեան : Հեռաբար
նախամեծար համարեցինք փո-
խել ինքեկայ վիճակ , վրաս ը-
լալով թէ այսու պիտի կրնամք ա-
ռաւել լաւ ծառայել մեր սիրելի
Աղգին , ինչպէս մինչև ցարդ նոյն-
պէս և այսուհետեւ միշտ առաջ-
նորդ ունենալով մեզ ուղղութեան
անկեղծութիւնն ու անաչառու-
թիւնը , որոց հետեւողներու համար
կարելի չէ փաստուի մինչև ցախ-
ճան :

Մեր ամառական պարտք կատա-
րել կը առնամք յետ այսօրիկ : Նոր
տարին կը նորհաւորեմք Փոստի իւր
աւելորդ ու մեծաւոր աղբիւն :
Թերեցողայ : Կամայեմք բոլորով
սրտիւ , որ 1884-ն բոլորովին յաջ-
ողութեան ու բարօրութեան տարի
մ'ըլլայ , զերծ ամենայն փաստ-
արկածէ ու վտանգէ : Եւ կհրա-
ւերեմք անցեալ տարու անհա-
տական , ընտանեկան ու աղգային
կենաց բոլոր վիճակն ու հանգա-
մանքն ուշի ուշով իմաստասիրել ,
և ներկային համար օգտակար ըն-
թացք մը գծել իմաստութեամբ ,
չընհայեցութեամբ և տնտեսու-
թեամբ : Պարտք մը , առաւել փո-
թով խնամ տանել և գօտէպէտիւ
մեր զարգացման ու յառաջդիմու-
թեան համար , առաջնորդ ունե-
նալով մեզ այն Աղգերն , որոց բո-
լոր ջանքն ու աշխատութիւնը
յատկայեալ են հիմնական բար-
գաւաճման համար , և կը տրոջին
անտեսօք դրաղելէ , և կը ործեն
առանց խօսելու , և էական մի-
ջոյններ կորսնեն համապալ իրենց
անհատական բնական և աղ-
գային բարեբաւասութեան համար :
Սոսկալի աղգերն են որ բարձրա-
նալով կը բարձրանան , և աշխար-
հի համակրանայ ու պատկառա-
նաց արժանի կը հանդիսանան :

ԱՂԳԱՅԻՆ

130,000 Հար : — Աղգային վար-
չութիւնը քանի մը շաբաթէ հետէ
ընդլայն չգրադիր Մշտ վիճակի բա-
րեկարգութեան խնդրով . վրաս զի
130,000 էն , երկար ժամանակէ
հետէ անհովիւ ու անպետ միա-
ցած : Նիւթական ու բարոյական
բաղում փնտրուք ու աղէտիւ կը
տառապին , և յուսահատաբար
օգնութեան ձեռք կորսնեն , ա-
ռանց դիտելու թէ ուսով կու-
գայ և ո'վ է կարկառուն : Այս
ժողովուրդը եթէ սակաւիկ մի ևս
մնայ սոյապէս լքեալ և յուսահատ ,
պիտի կորսնցունեն բոլորովին իւր
աղգութիւնն ու կրօնը : Բաց ի բա-
ղում թշուառութեան , որ արտա-
քուստ կ'ընտանի գունդագունդ ,
վերջին ժամանակներս առնին
համեստութեան , և ամուսնական
սրբութեան կապերն ալ չարաչար
քայքայեալ են : Բաղմանութիւնն
ու բաղմանութիւնը տիրել սկսած
է անարդել , ի Մուշ այժմ յիսուն
այր կ'գտնուի , որ քանի մը կին
ունին , և յիսունէն աւելի կին՝ որ
քանի մը այր ունին :
Կրէնք քանի մ'օր յառաջ ,
թէ վարչութիւնը որոշած է մէկ
կողմէն Մշտ վիճակայնոց աղե-
տից համար կայսերական կառու-
վարութեան գլխութիւնը հայցելու
և Մշտ Առաջնորդ Գեր- Ալեքան-
ճեանի վերադարձին հրամանը
խնդրել , իսկ միւս կողմէն ար-
ժանաւոր եկեղեցական մը հանել
ի Մուշ իրեն առաջնորդական փո-
խանորդ : Սակայն մինչև ցայսօր
կատարուած չէ այս ընտրութիւնը :
Աղգային վարչութիւնը լա-
կարգադրութիւն մը ըրած կըլլայ
այսպէս , և պէտք է փութացնել
կարելի եղածին չափ , մինչև իսկ
զոհողութիւններ ընելով եթէ հարկ
ըլլայ : Բանկերուն և արժանաւոր ե-
կեղեցական մը իբրեւ փոխառաջ-
նորդ քրկելով ի Մուշ , Գեր- Ա-
լեքանճեանը Մշտ առաջնորդու-
թեան հրաժարեցուցած չըլլար
վարչութիւնը , և ոչ ալ նորա վե-
րադարձի խնդրը՝ որ Ս. Պատրի-
արք Հօր հրաժարման պատճառ
նշանակեալ խնդրոց կարգին մէջ կը
գտնուի , փակուած կըլլայ : Չեմք
կարծեր , որ Գեր- Ալեքանճեան
գլխաւորութիւն յարուցանէ կամ
գլխաւորութիւն վարչութեան այս կար-
գադրութեան համար . արդէն նոյն
ինքն հաճեցաւ անցեալները փոխ
առաջնորդ կարգել Եսայեան Կա-
րապետ վարդապետն , և աղգու-
յին վարչութիւնն յաջողեցաւ նո-
րա համար պաշտօնական գրեւ առ-
նուլ ու զրկել . բայց գլխաւորա-
բար Կարապետ վարդապետ ըստ
արժանեցն յիշեց իրեն յանձնը
լաւ պաշտօնը : Բոլորովին անձնա-
կան շահագրգիռութեան ելաւ . թո-

չալի խնդիր յարոյց , հրաժարե-
ցաւ , վրաս քաջուհեցաւ , դարձ-
եալ քաղաք առաջնորդարան գը-
նաց , վերստին վրաս քաջուհեցաւ .
և վերջապէս այժմ որ Պատրիար-
քարանը թշուառ ժողովրդեան օգ-
նութեան հասուցանելու ելած է ,
կրնան թէ այդ վարդապետն սը-
նած է գաղտնի գրաւանի , ժողո-
վրդեան մէջ խռովութիւն յարու-
ցանելու և դարձեալ նոյն պաշտօ-
նը ձեռք առնելու համար : Աղգա-
յին վարչութիւնն հարկաւ դիտէ
այս ամենը , և այդ վարդապետին
փաստակարութիւնը , և թոյլ չտար
որ այս կամ այն եկեղեցականին
համար 130,000 պատուական Հարք
զոհ երթան , և թոյլ չտար որ ժո-
ղովրդեան համար անձնաւորացու-
թիւն ուխտող եկեղեցականք ի-
րենց շահուն ու փառաց համար
անխղճաբար խաղան հարկիւ հա-
ղարաւոր Հայոց հետ , որ թշուա-
ռութեան վերջին ծայրն հասած
կտառապին յուսահատ :

Կե Գլխաւոր անուանած էինք
Եղեցեանի մարմնոյն Գումագալուի
Մայր եկեղեցոյ Ս. Յարութիւն
մատարան մէջ անհրաժեշտ թաղման
խնդրոյն համար աղգային վար-
չութեան Բաղադրական ժողովոյ ը-
րած տնօրէնութիւնները : Տեսնե-
լով այդ խնդրոյն վերջին վիճակը
կրնամք բռնել թէ Բաղադրական ժո-
ղով Կե Գլխաւոր իսկ անուանելու
արժանի ընթացից մէջ չգտնուի
այժմ , և այնպէս կը վարուի որ-
պէս թէ յանցաւորն ինքն եղած
ըլլար , և Մայր եկեղեցոյ թաղ-
խորհուրդն՝ բոլորովին անմեղ ու
անպարտ : Այս թաղական խորհըր-
դոյ անդամք այժմ երկարաւեցեալ
են . մէկ մասը կրնուին՝ որ ըստ
յայտարարութեան Բաղադրական
ժողովոյ՝ յանգեցաւ պակասաւոր
գտնուած է , իսկ միւս մասն ընա-
ւոր և է պակասութիւն չընդունիր ,
և կհրաժարի պահանջելով որ Բա-
ղադրական ժողովն ի պաշտօնէ բա-
ցարձակաբար հրատարակէ թէ
Թաղական խորհուրդն բոլորովին
անպարտ է : Բաղադրական ժողովն
ազատ է ուղղման պէս վարուելու .
մեք ալ միւս կողմէն ազատ եմք
մեր դիտողութիւններն հրատարա-
կելու : Հասարակաց կարծիքն ար-
դէն ընաւ նպատակաւոր չէ Թաղ-
խորհրդոյ վարման , և ոչ ոք կը
պաշտպանէ և կողմէ : Այս խոր-
հուրդը Աղգին Մայր եկեղեցոյն
մէջ Աղգին անդուգական և տե-
ղեւոր հաճեցաւ բարեբարեւի Պեղճեա-
նի քով թաղել տուած է մէկու մը
մարմնը , որոյ ոչ անհատական և
ոչ աղգային կենաց վրայ ո'ր և է
հաճոյ ծանօթութիւն ու վկայու-
թիւն չկայ և ոչ ուստեք : Թաղել
տուած է , առանց կանխաւ ըստ
օրինի պէտք եղած հրամաններն
ստանալու , ինքնին թաղելու որո-

չում ըրած է . ինքնին սակարկու-
թիւն ըրած է թաղման համար .
այս ամենը կ'ստատովանի Թաղական
խորհուրդը , և տակաւին կհամար-
ուի թէ յանգեցաւ պակասաւոր
գտնուած է . և տակաւին Կե Գլխա-
ւոր պաշտօնը շարունակէ , երբ նա
կհրաժարի : Այս վիճակը կը յի-
շեցունէ մեզ առածը թէ ճարտար
գործն կ'ախել կուտայ գործնին տե-
րը :
Շատ գրած եմք մեք այս խնդ-
րոյն վրայ , և թերեւս ոմանք
ձանձրացած են : Չեմք ուզեր այս
անգամ ալ երկարօրէն նշանակել
բոլոր պարագայները . այլ մեծ ցաւ
կ'այստեմք տեսնելով , որ մեր
Աղգին մէջ յանցաւորն անաչառա-
բար պատժելու գեղեցիկ ժամա-
նակն հասած չէ տակաւին , և առ-
նուին կանուխ երևոյն ուղածը կը-
նէ անարդել , և փոխանակ պատ-
ժուելու՝ պատիւ ու փառք իսկ
կատանայ , պաշտպանութիւն կը
գտնէ : Վերջապէս չկրցանք հրա-
տարակել , թէ Բաղադրական ժո-
ղովն պաշտօնանկ ըրաւ զԹաղա-
կան Խորհուրդն՝ ծանուցեալ ան-
հրաման թաղման համար , և մին-
չև ցայսքան ժամանակ ընտրող և
ընտրելի ըլլալու իրաւունք չը-
կնէ : Այո , դեռ ժամանակը ե-
կած չէ մեր Աղգին մէջ անաչա-
ռութիւն , անկեղծութիւն ու ար-
դարութիւն տեսնելու , և հետեւա-
բար արձակ համարձակ պիտի գոր-
ծուին անկարգութիւնք , և անպա-
տիւ ու անպատու հաս պիտի մը-
նան յանցաւորութիւնք : Եթէ
Փոստի խմբագրութեան տեղ ու-
րին ըլլար , այժմ շատոնց հրա-
տարակած էր թաղելոյն կեանքը :
Եւ միթէ չգիտէ՞ աղգային վար-
չութեան Բաղադրական ժողովն
Գոնէ՞ այս առթիւ վճարուեցաւ
Հիւանդանոցի հիւսուողոց պա-
հանջը : Եղեցեան եղբարց կող-
մէն , որ երբեմն մինչև իսկ ուս-
տիկանութեան միջոցաւ պահան-
ջել հարկ եղաւ . . . Եւ արդեօք
աղգային վարչութիւնը լսած չէ՞ ,
որ Կե Գլխաւոր համարուող
այս Թաղական Խորհրդոյ աչաց
առջև գտնուած Եղեցեանի գե-
րեզմանին հողակոյտին շուրջը մը
տաղալար բոյսեր բարձրացած են ,
մինչդեռ պատուիրուած է չաւել-
ցունել և ոչինչ . . . :

Արեւել անունով նոր օրաթերթ
մ'աւելցաւ Հայ լրագրութեան մէջ .
Այս նոր լրագրին հիմնուած է բա-
ժանորդագրական ընկերութեամբ
մը , և բաւական դրամագումար մը
կապահովէ անոր գոյութիւնն ու
անկախութիւնը , և նիւթերու ճոխ
յայտագիր մը ընթերցողներ կ'ստա-
նանայ թերթին : Գործին գլուխը
գտնուող անձանց մէջ այնպիսի
կան , որ ծանօթ են մեզ և շատե-
րուն՝ իրենց անկեղծ աղգասիրու-
թեամբն , խոհականութեամբն ու

տաղանդովը : Կընտրահաւորեմք այս
ձեռնարկութիւնն , և յաջողութիւն
կը մաղթեմք անկեղծօրէն , յու-
սալով որ պիտի պատիւ բերէ Հայ
լրագրութեան : Այս նորահաստատ
թերթին անունը կ'ընտրուին մեզ
Արեւել անուն ամառադիրն , զոր կը
հրատարակէր երբեմն ի Փարիզ Պ.
Ս. Ոսկանեան : Արեւել հմտակց
և օգտակար հանդէս մ'էր , և մին-
չև ցարդ մեծ ախորժանօք կրնան
կարգացուիլ նորա հրատարակած
յօդուածներն . սակայն չկարենա-
լով այդ թերթին անունը գտնել
Հայ ընթերցասիրութեան սահմա-
նին մէջ , Պ. Ոսկանեան ստիպուեցաւ
դադարեցունել , ինչպէս նաեւ իւր
Արեւելոյ անուն լրագրին : Այս-
պէս Հայ լրագրութիւնն ո'չ միայն
երկու պիտանի թերթեր կորսնց-
ցուց , այլ կորոյս նաեւ նշանաւոր
Հայ գրագէտ մը . զի Պ. Ոսկան-
եան ջախջախելով իւր Հայ գրին ,
նուիրեց զինքն գաղղիական գրա-
կանութեան , և այժմ կհրատա-
րակէ ի Զմիւռնիա Րեֆորմ լրագրին :

Բաժանորդ Դեկտ. 18 թուով
կըրեն առ մեղ , թէ գերմանացի
երկտասարդ մը՝ որ ասկէց 11 ա-
միս յառաջ գերմանական հիւպա-
տոսարանին վկայութեամբ Հայ որդ
օրիորդի մը հետ նշանուած էր ,
և Դեկտ. 11 ին կ'ընտան օրը ա-
մուսնական հանդէսը պիտի կա-
տարուէր Հայաստանեայց եկեղե-
ցոյ արարողութեամբ ըստ խնդ-
րանաց երկտասարդին , արգել-
ուեցաւ . վրաս զի տեղոյս Յով-
հանէն վարդապետը կուգէր տալ
հրամանադրը , սակայն Թաղ-
խորհուրդը չթոյլատրեց , բաց ի աղ-
գային տուրքէն և պատկառա-
մէն , յայտնապէս մեծ գումար մը
պահանջելով երկտասարդէն : Նա-
մակաւորն կը յաւելու , թէ երե-
տասարդն մինչև 13 գաղղիական
լիրա տալ յանձն առաւ , բայց Թաղ-
խորհուրդն անդէք 20 հատէն պա-
կաս չառնուլ . հետեւաբար երկտա-
սարդն ստիպուեցաւ վերջապէս ա-
ռանց պատիւ առնուլ աղջկին և
ուղևորիլ ի Ռահովա ի պաշտօնա-
տեղի իւր : Կըրտէ նամակագիրն ,
թէ օր մը եթէ անպատկ հայուհի-
ւոյն դիմուն փորձանք մը հանդի-
պի , պատասխանատուութիւնը բո-
լորովին այս Թաղ- խորհրդականաց
վրայ պիտի ծանրանայ : Այս առ-
թիւ նշանակուած են Բուսնուգի
քահանայից և Թաղ- խորհրդակա-
նաց գործած գեղմունքն , բայց
զոնց կընեմք , և կառավարելով
աղգային վարչութեան կրօն . ժո-
ղովն՝ բացատրութիւն պահանջել
երկտասարդն անպատկ թողուելուն
և 20 լիրա պահանջուելուն համար :
Եթէ ապօրինաւորութիւն կար , կա-
րելի՞ էր 20 լիրայով բառնալ զայն .
իսկ եթէ օրինաւոր էր նորա խն-
դիրն , ինչո՞ւ մերժել՝ դրամական
պահանջում ընելով : Մինչև ե՞րբ

այսպէս ըստ հաճոյս պիտի վարուին Բուսնուքի մէջ քանի մ'անձինք :

— Բէյէ-էն դէկտ. 10 թուով նաւակաւ մը կ'զանգատին , թէ տեղւոյն Տ. Յովհաննէս քահանայն երկու կնախոյ ու այրաթող անձինք պատկած ըլլալուն պատճառաւ , կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն ծանուցած էր Թաղ խորհրդոյն , թէ իսպառ զրկեալ է քահանայութեան : Սակայն քահանայն Պայրամեաններու դիմեց , և ընտրովհետեւ Պայրամեանք մեծ ազդեցութիւն ունին կաթողիկոսին քով , քահանային համար պաշտպանութեան հեռագիր քաշեցին առ կաթողիկոսն : Միւս կողմանէ երբ Թաղ խորհրդոյ կողմանէ ազդարարութիւն եղաւ քահանային , պատասխանեց թէ առանց դատաստանի վճիռ չըլլար . և հաղորդուեցաւ կաթողիկոսին , և անգամ մը ի Մարաշ կոչուեցաւ քահանայն , սակայն այնուհետեւ ոչ կանչող եղաւ և ոչ գացող , և անհայտացաւ բոլորովին գոցուեցաւ վարագոյրը : Որովհետեւ նամակագիրն խնդրած է մենէ , այս գայթակղական անցքին վրայ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք յատկապէս :

— Հէլէս դէկ. 15 թուով կծանուցանեն , թէ Հաճընի հրդեհէն մնացեալ թշուառաց օգնութեան համար՝ կիլիկիոյ վիճակին մէջ հանգանակութեան եկող կիլիկիական Տ. Կարապետ քահանայն , Այնթապէն՝ 330 ծրար մանուկայ , 20 ծրար սպիտակ կտաւ , 24 հատ գօտի , 3 հատ ապայ , 2 հատ շապիկ , Բիւրսէն՝ 2431 զրը և 46 կըտոր գործածուած զգեստներ , Պիլանէն՝ 440 զրը , Իսկէնտէրունէն՝ 60 զրը , Անտիոքէն 1136 զրը , շրջակայ գիւղերէն՝ 630 զրը , իսկ հալէպէն՝ 3090 1/2 զրը ժողովրդէ : Յիշեալ քահանայն Հալէպ հասեր է Նոյ . 3 ին , և եղբորոց կողմէն ալ հանգանակութեան պիտի ելնէ եղբ , սակայն ջերմէ բռնուելով և ձմրան սաստկութիւնը վրայ հասնելով՝ դարձեր Մարաշ , իւր տեղը , և դարձան թողեր է յեղեհիս ուղևորութիւնը , Դարձեալ Հալէպէն կ'գրեն , թէ Թիացեալ ընկերութեան կողմանէ անօրէնգատատուի պաշտօնով յիշեալ քահաղաքը զրկուած անձն՝ չկրնայով ընդունել իւր 7000 զրը պահանջըն , ցուէն հիւանդացած է և երեք ամէն հետէ անկողնոյ կծաւայէ : Այս անգթութեան գործն ալ Պօլսոյ Միացեալ ընկերութեան և Ուսումնական խորհրդոյ ուշադրութեան կանաւոցանեմք :

— Բերայի յունական Սիլիոյն սին մէջ , Խապուղի Որբանոցին ի նպատակ , Տոք . Ճէլաբեան և Միւսա Չերազ էֆէնտիներու արտասանած ատենախօսութիւններէն՝ իւր 30 լիւր հասոյթ գոյացեր է :

— Պօլսոյ վերաքննութեան դատարանը կ'անուցանէ , թէ « լիւսասկար տեւորակ մը հրատարակելուն պատճառաւ իւրեւ եղեւնագործ ամբաստանեալ և փախուտայ եղող նախանեան Պօլսո վարդապետ անուն անձն՝ մինչև ցարդ ձեռք անցած ըլլալով , 10 օր ժամանակ տրուած է՝ օրինաց հնաշանդելով դատարանին ներկայանալու համար . եթէ այս որոշեալ ժամանակին մէջ չգայ՝ իւրեւ օրի-

նոց անհնազանդ պիտի համարուի , և ի բացակայութեան դատուելով՝ գոյքը պիտի գրաւուի , քաղաքային իրաւունքէ պիտի զրկուի , և որ և է դատ բանալու իրաւունք չպիտի ունենայ : Գտնուած տեղը զիտցողները ծանուցանել , և դատական պաշտօնակալքուր որ տեսնեն , բռնել պարտին : — Կիւմիւշէքոսն եղբարց ազնիւ մայրն , ըստ իւր բաղմամեայ տոյրութեան , այս տարի ալ պըտող զրկեր է Հիւանդանոցի պատրաստելու համար :

— Պէյօղլուի ազգային եկեղեցւոյ նորակառոյց կալուածն եղող Թատրոնին բացման և պարի հանդէսներն ուրախ երեկոյ կատարուեցան ամենայն շքով : Թատրոնը ին էր հանդիսականներով , յորս կերէէին նշանաւոր տեւոր և տիկնայք . պալատան և Բ. Դըրան բարձրաստիճան պաշտօնատարաց , զեւսպանաց ոմանք , գլխաւոր դրամատանց վերատեսուչք և այլք : Իւր 700 լիւրա դուտ հասոյթ կիլիկիոյ ի նպատակ ազգային երեք վարժարանաց թաղին : Յիշեալ կարեւոր կալուածին կառուցման համար Թաղ պատուարժան խորհրդոյն և մասնաւորապէս նորատեսուցեալ Նուրեան էֆ. ի անձնաձիր փոյթն ու խնամքը հրատարակած եմք գոհութեամբ : Ենթահակալութիւններ պարտիմք նաև՝ վարժարանաց համար արտաքոյ կարգի մեծ գումար մը գոյացնելու ջանքն համար :

— Երկու չաբաթ յառաջ , Միւշապուղի քարոյիչ Արժ. Տ. Յակոբ Աշոտ վարդապետը՝ չորս քահանայից հետ ներկայ գտնուել է նշանաւոր խախտմի մը յուղարկաւորութեան հանդիսին , և Սինա-կոկա ալ գացեր է , բայց պարզ հագուածներով : Ոմանք կ'աղաքէին Յակոբ վարդապետին և իրեն հետ ընկերացող քահանայից այս վարմունքը , իսկ այլք կ'ողմէն : Մեք ալ այս վերջնոց կարգէն եմք :

— Տիարալէքի Ս. Կիրակոս հրկիղեալ եկեղեցւոյ վերաշինութեան գործն աւարտեր է 6-7000 լիւրա ծախիւք , զոր հանգանակել են 40-50 աղքատներ . և Կիւմիւշէքոսն էֆ. ի գործակալտարն ալ մասնակցեր է 200 լիւրայով :

— Ռուսիոյ նշանաւոր ազգայիններէն Պ. Գապար Մարգարեան Գրիգորեանց , Թէլալի մէջ ունեցած կալուածներէն խնամով մը՝ Ս. Երուսաղիմայ , խնամով մը՝ Ս. Ելմիածնի , երկայարկ տան մը վերին յարկը՝ Թէլալի Ս. Աստուածածին , Ս. Դէորդ և Ս. Կարապետ եկեղեցեաց , և ստորին յարկը՝ տեղւոյն օրիորդական վարժարանին կտակեր է : Յորչափ կենդանի է , իւր տրամագրութեան ներքե պիտի գտնուին այս կալուածները , և հասութիւն քառորդը պիտի տայ իշխեալ հաստատութեանց . սակայն մահուանէն յետոյ բոլորովին նոցա պիտի յատկանայ :

— Հնդկաստանի և Պարսկաստանի առաջնորդ Գեր. Տ. Գրիգորի Սրբազանի (բնիկ Ֆիլիպեցի) հանգուցեալ Առաքել եղբոր դուտեր և երկու կրտսեր որդւոց՝ որ չքաւոր վիճակի մէջ էին , 3000 անգղ. լիւրա ելեր է Սաքսոնիոյ վերջին վիճակահանութենէն :

— Ամենայն Հայոց Հայրապետ

տի ընտրութեան նախապատրաստութեանց համար , Աղգ. Ժողովին կարգեալ խառն յանձնաժողովը՝ կ'ընթակէ օրը Պէյօղլու և Կաթողիկոսին նիստ ընթալու նախադասութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր . և որովհետեւ Էլմիածնէն մինչև ցարդ հայրապետական ընտրութեան վերաբերեալ ո՛ր և է գլխահասած չէ Պատրիարքարան , որով չեց գրել առ Սինհոդը , թէ Թուրքիոյ Աղգ. Ժողովն որոշած է՝ 1886 ի եղանակաւ կատարել ընտրութիւնը , թէ՛ ըստ այնմ սկսուած են նախապատրաստութիւնք , և թէ՛ պէտք է որ Սինհոդն ալ նոյն եղանակաւ վարուի , որով ընտրուած է հանգուցեալ Տ. Դէորդ կաթողիկոսն : Յանձնաժողովն միանգամայն որոշեց՝ առաջնորդաց , առաջնորդական տեղապահաց ու վանահայր հաղորդել Էլմիածնի , Սոյո և Աղմամարայ եպիսկոպոսաց ընդհանուր ցանկն , և ըստ անօրինութեան Աղգ. Ժողովոյ դրեւել , որ Պօլսոյ մերձակայ առաջնորդք՝ առաջնորդական տեղապահք և վանահայր անձամբ Պօլսի դաս տան իրենց քուէներն , իսկ հեռուօրք գրով հաղորդեն : Այս գրերը պիտի ստորագրէ Ս. Պատրիարքը : Նորին Սրբազնութիւնն ուղեր է՝ իւր անունը վերցունել եպիսկոպոսաց ցանկէն , բայց Յանձնաժողովն թոյլ չէ տրուել : Արդեօք կարելի չէ՞ , որ յանձնաժողովն Պատրիարքարանի մէջ նիստ ընէ , և ձանձրութիւն չտայ մասնաւորաց տուներու : Ս. Պատրիարքն քանի որ Խապուղիէն Պէյօղլու կրնայ երթալ , կրնայ նաև Պատրիարքարան ալ իջնել :

— Ամասիոյ Առաջնորդ Տ. Պօղոս վարդապետ Խօթաւմեան՝ Պօլսի եկած է այս օրերս : Խնդրոյ կարգ անցած է այս , և եղեւնաւի հակառակութեանց կիլերազրուի երեսեան արդարեւ անցող յամառութեան չափն . բայց եթէ ներքին է արդարութիւն խօսիլ , Խօթաւմեան ալ շատ հեռի է վարչական մարզ ըլլալէ :

— Շաւքեան Թագուր էֆէնտի որ ժամանակէ մը հետէ անկողնոյ կծաւայէր , ուրբաթ օրը կնքեց մահկանացուն , և հետեւեալ օրը յուղարկաւորութեան հանգէսը կատարուեցաւ Գումգալուի Մար եկեղեցւոյ մէջ : 80 տարեկան էր : Հանրածանօթ էր հանգուցեալն՝ վաճառականութեամբն և Շիրքէթի-Խայրէի շոգենաւուց վարչութեան մեջ վարած կարեւոր պաշտօններովն : Մեծայիշատակ Պէյի-ճեանի սիրելի ըլլալով՝ նորա հետ գտնուած է բազում ժամանակ , ինչպէս նաև ի Պրուսա , Կիլիկիա , թէ Թագուր էֆ. էր , որ ի Պէյի-քօղ Սահմանադրութեան առաջին տարեդարձի հանդիսին շքեղութեան համար ոչինչ չխնայեց և նիւթական բաւական զոհողութիւններ ըրաւ :

— Հայազգի ծաղկահասակ երիտասարդ մը՝ Հաղարեան Սիսակ էֆէնտի , որ հինգ տարիէ հետէ Փարիզ կը գտնուէր հանքաբանութեան ուսման համար , անցեալ շաբթու մայրաքաղաք դարձաւ աւարտելով յիշեալ կարեւորագոյն ուսման վարժարանական շրջանը : Կարծեմք , թէ Սիսակ էֆ. առաջին է , որ հանքաբանական ճիւղին հետեւած է մասնաւորապէս : Վերջապէս պիտի երթայ Փարիզ , ժա-

մանակ մ'ալ գործնուիմն հրաժանելու ընտել համար , որով ի վերադարձին կրնայ օգտակար ըլլալ Թուրքիոյ , որոյ հանքային ճութեմին հոգակաւոր է և բնիկ հանքագէտներու պէտք ունի մեծապէս : Կշտորհաւորեմք Հաղարեան Սիսակ էֆէնտին , և յաջողութեամբ իւր շրջանի վերադարձ կամողութեմք :

— Աղգային վարչութիւնն ու Բաղաքական Ժողովն՝ հետեւեալ նշանաւոր բանակցութիւնն ունեցան քանի մ'օր յառաջ :

« Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր ,

Ազգային վարչութիւնն՝ որ Ձեր Սրբազնութեան անձնական տիրութեան պատճառաւ ժամանակէ մ'ի վեր զրկուած էր . Ձեր նախագահութիւնը վայելելէ , բերկրութեամբ տեղեկանալով Ձեր Սրբազնութեան առողջական վիճակն բարւոքած է , կուգայ յատուկ պատգամաւորութեան մը միջոցաւ իւր սրտագին խնդակցութիւնն և բարեկամութիւններն մատուցանելու Ձեր Սրբազնութեան , և աղաչելու որ շնորհ ընէք վերագաւառել Պատրիարքարան , ուր փախաբիւի է և անհրաժեշտ Ձեր ներկայութիւնն , և նախագահելով վարչական կրկին ժողովոյ նիստերուն ընծայել Ձեր իմաստուն խորհուրդներն և արդիւնաշատ գործակցութիւնն ազգային վարչութեան , որ ինչպէս յայտնի է , պաշարեալ է ազգային ծանրակշիռ և կենսական խնդիրներով և գործերով , և մեծապէս կը կարօտի իւր պատկառելի Գլխոյն օժանդակութեան և ներկայութեան :

Ազգային վարչութիւնը Ձեր Սրբազնութեան ազգասիրութեան վրայ վստահացած՝ աներկմիտ է որ իւր հըրաւէրը պիտի ընդունուի , և կուստէ անդէտ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր , յորում Ազգային վարչութեան կրկին ժողովներն առանձին և խառն նիստեր և անմիջական տնօրէնութեանց կարօտ ծանր խնդիրներ ունին իրենց սեղանին վրայ , վայելելու Ձեր Սրբազնութեան նախագահութիւնն , առանց որոյ ապարդիւն մնալու պիտի դատապարտուին վարչութեան անձնուիրական ծառայութիւններն և անհնար պիտի լինի անոր պաշտօնավարութիւնն :

Մնամք յարգանքով ի զիմաց Աղգ. վարչութեան Բաղաքական Ժողովոյ Ատենապետի Ատենապետ (Պարագրաւ-Էլ-Է) Կրօնական Ժողովոյ Ատենապետի Ատենապետ (Պարագրաւ-Էլ-Է) 22 դեկտ. 83

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Տեաք Ատենապետ Կրօնական և Բաղաքական Պատկառելի Ժողովոյ Աղգ. Կեդր. վարչութեան :

Ձեր խնդակցութեան և հաւելանալու ընկալայ ի ձեռն պատուարժան պատգամաւորութեան , զոր հաճել էք առաքել ինձ : Ի՛նչպէս չորս անգամ իմ կողմէն իմ յայտնիմ Ձեզ համակրանայ և սիրոյ այն նոր հաւատեալ համար , զոր կընծայէք ինձ , և կը ցուի որ չեմ կարող պատասխանել Ձեր հրաւերին և գոհացնել Ձեր բաղձնքն : Ինչպէս յայտնի է , և Բաղաքական Ժողովոյ վստահ Ատենապետ Կեդր. վարչութեան հակառակ անձնական վստահողութեան , հայտնակալով մեր Ոգոտափառ վիճակաւորին կայսերական հրամանին , յանձն առի Պատրիարքական պաշտօնն , կը յուսայի որ , ինչպէս խառնուելը շնորհուցան , կարճ միջոցի մը մէջ պիտի կրնային կարգադրուի մեր առկա մնացած խնդիրներ , որ կը ծագէին Պատրիարքական հրաւերով և մեր ազգային վարչական արտաձայնողական չափանիշներէն , և անոր հետեւեալ զիմաց Սրբազնութեան , փոխանակ ընծա-

յիլ ինձ քիչ մը ժամանակ և պաշտօն վարելու , ապա անկախ կարգադրութիւնը յապաղեցին , առկա կը մնան ցարդ նոյն խնդիրն , որ նախորդ դժուարութիւններ լիցած են այն հոգեւոր վրայ՝ որոյ պէն են թակալ եղած է Պատրիարքութիւնն , անբաւական ըլլալով բազմաթիւ ժողովրդեան ցաւոց դարմանելու ձեռնարկաց և տրամանաց ձայններն լսեցնելու :

Մեր վեհ. Սուրբազան Հայոց ազգային վրայ ունեցած մատուր հոգաւորութիւնն՝ որ իւր հասկան սիրոյն զորում կը կրէ , և ապա տաճած վստահութիւնն՝ որ Ալին զարաւոր և անմիտելի հաւատարմութեան արդիւնքն է , երկրպագեան տեղի վն թողուր որ պիտի բարբի իրաց այս վիճակն , սակայն միւս այն ժամանակ դիմագրաւել յժարութեանց և եղալ վարել գործերն , ի կնճիռներով , չէ կարող ինձ նմանաւելնելով կոչուեալ անձ մ'որու որ րեկեալ է , և առողջութիւնն մշակութիւն վիճակի մէջ :

Թէ այսպիսի ճիւղ կայութեան մը առկա որքան յուսարացած է ազգային վարչութիւնն պաշտօնն , քաջ գիտեմ . և աներկմիտ եմ որ չպիտի լքանի ազգային զիմաց հոգին , զոր մի և նոյն զիմարի պարագայով մէջ ազգասիրութիւն ունեցաւ ստանձնելու , և պիտի արտնակէ իւր ծառայութիւնն մոտոյցանել առ Աղգն և Տեղութիւնն :

Մաղկելոյ որ ամենակարողն Աստուած գործիքն լինի Ձեզ և մեր բոլոր ազգային ժողովոյ և պաշտօնաւորաց :

Մնմ աղօթաբար Աղգիս ԵՐԱՆԱՍԻՍԱՆՈՒՄ 27 դեկտ. 3

ՀԵՌԱՐԱՆՈՒՐ

Սոսիլ Յոսեփ : — Պօլսոյ վարչութիւնն զորեւրդ 24 ժամ գարանթի նախ պիտի յատկանշուի : Պերիքի Յոսեփ : — Լուսիկոյ կը հրատարակի Ալիմ կայսեր մէջ թողութիւն , յորմ կատարեալ վստահութիւն յայտնուի : Խաղաղութեան հաստատուն մնալու համար :

Հոռոմ 10 Յոսեփ : — Ամեն Մուրաթիս փառ պատրիարքին ներկայանալով իմ թիկաղ պատուանշանն ու Սուրբին ինքնագիր նամակը մատուցելու :

Պերիք 10 Յոսեփ : — Ասոր լրագիրք կրեն գնդապետ Սուրբիքին ըստ անհրաժեշտութեան ընտելելու , և կյաւելու ինչ Սոսիլայի համալսարանի ուսանողներէն 37 հոգի ձեռքաւարդանայալով :

Խաղաղիք 11 Յոսեփ : — Յոռոմար 1 էն միւս 10 , Սուրբիք 2 րանցքէն 114 միւս անցեր , և 2190000 ֆրանկ հասոյթ եղեր է :

Փարիք 9 Յոսեփ : — Սպիտակ կը հետադրեն , թէ Ձիւնաց գործը պարպեց Հոռոմ-Հօյն (Սոսիլայէն 30 քիլոմետր հեռի կարեւոր քաղաք մը) :

Պերիք 12 Յոսեփ : — Վստանի գերմանական դեսպանատան ղեկաւոր քարտուղար կոմ 2 էրպէր Պիլմարք իւր գերագուծ պիտի վարէ այս պաշտօնը : Սոսիլ 13 Յոսեփ : — Դատական նախարար Պ. Սօյոյօֆ և երեսմական նախարար Պ. Նաչէվիչ հրաժարեցան իրենց իրենց ֆունկցիոններէն , և Պ. Սարալօֆ՝ երեսմական նախարար պիտի անուանին :

Հոռոմ 13 Յոսեփ : — Թագաւոր , առաջին ատոմանի Սէն-Մօրիս և Սէն-Լազար պատուանշան ընծայեց Վաղի Մուրաթիս փաշայի , և առաջին առաւելանի Գումգալուի փաշայի՝ Գումգալուի ֆունկցիոններէն :

Պերիք 13 Յոսեփ : — Կազէթ Դաւիթայ կ'ընէ , թէ իսկաւ հակողութեան ենթակայեալ են Կազէթայի պաշտօնաւորք և այլք : Ձարին վերջոյ դեռ ապաքինած չէ : Կարելի է , որ ի կաշի նա ձանքէ : Կհաստատուի այն զրոյցը , թէ Բեզերպուրկի գաղտնի ոստիկանութեան գլուխ պիտի անուանի զընդապետ Տօլուկէնալը , փոխանակ ընծա-

Թան դրէն

Գանձիք ցուցիլ : — Եգիպտոսի նախարարը հետեւեալ կերպով կազմուեցաւ լուսար վաշտ՝ գլխաւոր նախարար և արտաքին ու դատական գործ նախարար : Սապիթ վաշտ՝ ներքին գործ : Մանուտ վաշտ՝ կրթութիւն և խնամք : Ալտու — Գաւորի վաշտ՝ զինուորական : Մուսթաֆա Վի վաշտ՝ երեսմասկան : Ալտու — Գանձիք վաշտ՝ հանրային շինութիւն : Գլխաւոր ներքին գործոց նախարար խորհրդական :

Դոմոտ 9 ցիլ : — Գանձիքէն առ Միսրիտարտ խորհրդէն է, թէ խորհրդում հետ արդարակցութիւնը խղաղ են : Կրտսէ քեչապիշ ցեղն կտրած է հեռագրէն դիմելն :

Մուսուլի կուլայէն՝ առ Ներքին գործոց նախարար :

30 Գիկտ : — Կիւնը ժամը կէսին աստիճանը Մուսուլի մէջ խիստ ուժեղին գետնաշարժ տեղի ունեցաւ : Բազում տուններ փլուցան, պատեր փլան, բայց մարդոց որոշուած կէտ թնկունքն մէջ տեղ ազդեցութեամբ է :

ՆԵՐՔԻՆ ԼԻՐԵՐ

Պետական խորհրդէն՝ Պէյօլլուի ուստիկանութիւն վերադառնալու Պահրի վաշտայի այ կըրած տարածաւորութիւններն անհիմն գտեր է :

— Կրտսէ, թէ մերս Իզմիր պիտի գայ միջկրակախի ուսու նաւատորմին, որ հիմա կըրդականայ, և ծովային Ձիւմա օգիտ հրամաններն ներքին տնտիս :

— Ճիտե՛ք զօրք զիւրիկ, պատրաստութիւն կտեսնուի : Կիւնին անցեալները զրկուեցաւ անի մը վաշտ :

— Արմտեաց գնոց Կիւնին պատճառաւ, Լաիւրնէի քաղաք պետութիւնը առաջին տես հացին օրային համար՝ 33, երկրորդին՝ 23 վարայ գին որոյ է :

— Երրորդ աստիճանի լաշտոնատար անուանեցան՝ զիւրական գործոց պաշտօնատարներն թղթակցութեան գիւնին անդամ Նազիբեան Միւրքի Պէրիկեան Միհրան և Մուսթաֆա Սիմէ Էֆենդիներն, Յատկապէս շնորհաւորեմք Նազիբեան Էֆենդիին, մեր տաղանդաւոր և լեւուզէտ բարեկամն :

— Որոշուեց է, ինչպէս նախարարաց, նոյնպէս և այլ վաշտ տնտեսական և քարտուղարաց ամսականներն աւելցունել 100 ի 20, որ յառաջագոյն զեղչուած էր :

— Անգղիոյ արտաքին գործոց նախարարն պատուէր զրկել է թուրքիոյ մէջ գտնուող անգղիական հիւպատոսաց, որ երկրին անաւարտութեան հպատակ ժողովրդեան կողմանէ պատգամաւորութիւն և խնդրագիր չընդունին, նախարարն միանգամայն հիւպատոսաց ընթացքը դժող հրահանգներ հարդարէր : Մայրաքաղաքին Էքսթրէմ լրագիրն կըրուէ այս տեօրենութիւնը, հիւպատոսաց վարմանց դէմք Գրան յաճախակի գանդատմանց հետեւանքն համարելով, և դիտելով թէ ապօրինաւոր էր այդ վարմունքն՝ Օմանեան վեհապետական իրաւանց հակառակ :

— Քանի մ'օրէ հետէ յոյս կայ, թէ Յունաց Պարթիարքարանի և Ք. Գրան մէջ համաձայնութեամբ պիտի կարգադրուի երկու զեղական առանձնաշնորհմանց խնդիրը : Յովակիմ Պարթիարքը կը պնդէ հրաժարականին վրայ, յայտարարելով թէ առանձնաշնորհ :

մանց վերաբերեալ որեւէ փոփոխութիւն անկարելի կընէ պատրիարքական պաշտօնավարութիւնը, և յունական եկեղեցւոյ գոյութեան կապաւնայ : Միւս կողմանէ աղգային ժողովները չեն ընդունիր նորա հրաժարականը, և Ք. Գրան կ'ծանուցանեն թէ ոչ զքը կընտրեն նորա տեղ : Ծննդեան տօնին օրը Պատարագ չմատոյց Պարթիարքը, և ոչ ալ մետրապօլիտը, թէպէտ կայսերական պալատէն փախաք յայտնուած էր որ Պատարագ մատուցանէ ըստ սովորութեան : Ռուսական, աւրստրիական, բուսանական ու հելլենական գեղականք գաղթին տեսնելուցան հրաժարեալ Պարթիարքին հետ : Ք. Գրան մէջ ալ երկար խորհրդակցութիւններ կըլլան այս խնդրոյն համար :

— Խոյնիւ և իշխանական տունքն ու պարագայք, ինչպէս նաև անգղիացի պաշտօնակալք զեղչեր են իրենց թոշակաց մէկ մասն, ասորին աստիճանի պաշտօնակալք ամսականներն անդեղ պահելու համար : Եգիպտոսի վարչական ճիւղերուն մէջ ալ խնայողական միջոցներ կ'մտածուին :

— Եգիպտոսի իշխանութիւնն ալ որոշել է՝ ձեռնադր մենախաճառ ընել, 200 հազար լիւրա տարեկան հատոյթ յուսարով :

— Սամոնի կառավարութեան պաշտօնատուներ՝ ուստիկանութեան յարկէն ու բանաւն զատ, հոյ ճարակ եղաւ : — Երկրկայի տու մարակալ Էֆենդիին ընտանիքը, ուստիկանաց հետ ուղեւորած ապին, աւազակներէ կողոպտուեր է : — Շաբաթ օրը Անթալիոյ մէջ հրդեհ պատահելով և 9 ժամուս Էրով, 60 էն աւելի ընտանիք փողոցները մնացեր, և մեծագոյն մասը չեն կրցեր կարասիք աղաւել : — Իզմիրի Մէրիթիոս միւսրապօլիտն վնասներ է : — Պաղատաւ և Սալահիյէի մէջտեղը յորդաններ, և Գոնեայի՝ Նիսիի Տիարպէրիի Կարնոյ ու Քարբերդի կողմերը առատ ձիւն եկեր են : — Մուսուլի և Արիւի մէջտեղը Զապ գետն յորդելով՝ հեռաւորական բազում կայմեր ու նաւակներ հեղեղներէն տարուեր, հազարգակցութիւնք դժուարացեր և գետնի երկու կողմը մարդիկ զրկուելով՝ լուրջագոյն միջոցափոխագրուեր են հեռագիրք : — Այսինի նահանգին մէջ Պօղոսյանի տօնաւաճառէն դարձող 20 գիւղացիք Նէնիպաղարի կողմը գետէ մը նսկուկով անցած ժամանակ, մակոյկը շրջեր և մէջը գտնուող 20 մարդոց 17 ը խեղդուեր են : — Իզմիրի մէջ Հուայթօլ անուն անգղիացի բողոքական մը՝ իւր ընտանեաց հոգմէական անդամաց ոմանց ոսկերքն ու տապաւնաքարերն լատին գերեզմանատունէն բողոքական գերեզմանատունը փոխադրել ուղեր է : Բայց լատին եպիսկոպոսն թոյլ չէ տրուել : Ուստի բողոքականք զիւրքատեն իւր կամքը կատարած ըլլալով՝ եպիսկոպոսը դատ բացեր է նորա դէմ : — Ըստ Նեօլոյսի Յոյն մը գիւղի մը մէջ բողոքական եղեր, և յունական դաւանութեան մէջ մնացող կնոջը թախանձանացն հակառակ՝ տանը մէջ գտնուող Աստուածածնի պատկերին աչքեր :

ըն վտեր է : և որովհետեւ կ'ընէր այս օրերս երկու աչքերը կոյր զաւակ մը ծնել է, ամուսնոյն վտրմունքը պատճառ համարելով անկէց բաժնուելու ելեր է : — Գոնեայի կ'հեռագրեն, թէ Լիւրտիւրի մէջ ձեռն ծանրութեան տուն մը փրկել, և մէջը գտնուող 4 անձանց մէկն՝ կ'ընէր գլխէն վիրաւորուեր է ծանրապէս : Թէ՛ ուրիշ 60 տուն ալ, մէկ մասն ամբողջ և միւս մասըն իրիւկին փրկեւ, բայց մարդոյ կորուստ չկայ, և թէ՛ Գոնեայի ամեն կողմը ձիւնը իբր 2 կանգուն բարձրանալով, ճանապարհք գոցուեր են բողոքովին : — Իզմիրի վարչական ժողովոյ անգղաճեղներէն Գոյնատի Էֆենդի առնուն յոյն մը ժողովատեղին գաղաճատեն բռնուեր և մահապարտից բանտը դրուեր է : Սա անցեալ տարի աւազակաց կողմանէ լեռք հանուած Պ. Ալեքսանդր Գորբիի աղատութեան համար շատ աշխատած է : Կրտսէ, թէ յայնժամ իրեն աշխատակից գտնուող ուրիշ բողոք անձինք ալ պիտի բանտարկուին : Կրտսէ, թէ կասկած կայ որ ի ծածուկ գործակցած են աւազակաց : — Սէլանիկի կուսական ի Մէրեզ փակելուներ է պուլարական վարժարան մը, որ Հաւաւաւեանց մասնաժողովոյ կողմանէ հաստատուել է եղեր : — Ավիկի կ'ընէ, թէ Իզմիրի կողմերն խուսմը սպառնալիքներ մարդիկ, փախստական զինուորներ որոնելու պարտական, զիւրք մը ի Վուրլա շատ մը տուններ մտեր, և բազում գողութիւններ ու անգղութիւններ գործեր են : — Իզմիրի մեծահարուստ վաճառականներէն Պարնիլ Տիօթէնիս մեռեր է, որոյնորաճեւութեանց վաճառատան մէջ իբր 600 անձինք պաշտօն ու գործ ունէին :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Ոնչպիսնք՝ Ռուսիոյ երեք նախարարաց ընտանեաց գրեր են, որ այժմէն սուգ առնուն :

— Կհաւատեն, թէ հայադգի կ'ուն Մէրեզօֆ՝ մտերս ի Ռուսաստան մեծ պաշտօնի մը պիտի կուրի :

— Հուլիսայ Պապն գիր մը ընդունել է Ամերիկայէն, որով կըսէ պառնան սպաննել զինքը, եթէ տակաւին Անգղիոյ կառավարութեան պաշտպան կանգնի՝ Իրլանտի աղգային դատին հակառակ :

— Սպանիոյ թագաւորն Իտալիոյ թագաւորին այցելելու գիտաւորութեան հետ կեցեր է բուռն աղգեցութեամբ կըրեր, որ պահանջներ է միայն Պապին այցելել :

— Ռուսիոյ մէջ ոչնչականք ուստիկանութեան դադարի գործակալաց գլուխ գնդապետ Սուտէյքին սպաններ, և նորա հետ գրտնուող գործակալ մ'ալ ծանր վիրաւորեր են, սպանելոյն քովը թուղթ մը թողովով յորումսպառնացեալ է այսպէս սպաննել ներքին գործոց նախարարն ալ :

— Վիեննայի եկեղեցեաց միոյն մէջ յիսուսեան կրօնաւոր մը գործաւորաց ներկայ պահանջմանց դէմ քարոզած ատեն, խումբ մը գործաւորք սկսեր են սուրել և մինչև իսկ քար արձակել քահանային վրայ, որով խուղութիւն ելեր, ոմանք վիրաւորուեր, և

գործաւորաց մէկ քանին ձերբակալուեր են :

— Չարին պատահած վերջին դէպքն այժմ հետեւեալ կերպով կը պատմուի : — « Դեկտ. 17 ին, Չարն որսէ Կալինայի պալատն վերադարձած ատեն, բալիւր մը հեծած էր, և պարագայքն ալ 8 բալիւրներով կ'հետեւէին իրեն : Թէպէտ շուրերը կուռէին, բայց լուստնուած է՝ գիւղական կերպարանք քանի մը անծանօթ մարդոց Չարին անցնելիք ճանքուն վրայ կանգնած ըլլալն : Նոքա բալիւրի կանգնեցան աղգարարութեամբ թիկնապահաց : Չարին բալիւրն անցնելուն պէս, հրացանի երեք ձայն լուեցաւ : Չարին ձիւնը խրտալու՝ ուսէն վիրաւորուալ : Թիկնապահք թէպէտ յիշեալ մարդոց ետեւէն ինկան, բայց չկրցան բռնել, և թիկնապահաց մէկն դեռ երեւան ելած չէ :

— Ամերիկայէն վեց սպայ և երկրաչափ մը Չինաստան ուղեւորեր են, չինական կառավարութեան հետ պայմանագրելով :

— Ամոյոյ 4 ին, ի Սօֆիա եկեղեցական մեծ հանդէս կատարուեր է՝ վերջին պատերազմին ժամանակ ուսաց յիշեալ քաղաքը մոտենուն տարեդարձին առթիւ :

— Աւստրիոյ հեռագրական վարչութեան կարգադրութեամբ, ներկայ տարեգլխէն սկսեալ ինչպէս նախկին նոյնպէս և հեռագրաց վրայ Բուլի փակցունեն, և յատկացեալ սնտուկները պիտի նետեն :

— Ըստ հելլեն լրագրաց՝ Յունաց Պարթիարքին հրաժարականը խիստ անհաճոյ տպաւորութիւն ըրեր է Աթէնքի և համայն Յունաստանի մէջ :

— Ի Պուրթէլ բնակեալ Տիմիթրի Հաճի Վասիլ անուն հարուստ Պուլլար մը 240 հազար Փրանք նուիրեր է՝ Պուլլարիոյ կրթական գործին համար, և Պուրթէլ գրտնուող եպիսկոպոս մ'ալ 100 հազար Փրանք յանձներ է Պուլլարիոյ իշխանին՝ մի և նոյն նպատակաւ :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

× Լորտ-Մէրէ Էֆենդի : — Հարուստ գինեւաճառ Ելիաս Բէմպըրթօն Լոնտոնի Լորտ-Մէր ընտրուած էր : Առողջ և կորովի ծեր մ'էր, շատ հարուստ և աղգային երեսփոխան, և հասարակաց յարգելի ընտանիքը կը բաղկանար երեք մանչ և չորս ամուսնացեալ աղջիկներէն : Լոնտոնի Լորտ-Մէրութեան նոր պաշտօնին ընտրութեան հետեւեալ օրը, պաշտօնական հանդերձները հագած, կէս օրին, իւր սովորական ժամուն սեղանատուն մտաւ նախաճաշելու համար, ուր բողոք աղգականք համախմբեալ իրեն կապաւնին : Լորտ-Մէր փոշով ծածկուած հին շէշ մը բերաւ դրաւ սեղանին վրայ : « Օ, հայր իմ, ըսաւ Մակիլ, ի՛նչ բերիք : հին շէշ մը » : — Այո՛, պատասխանեց Ելիաս Բէմպըրթօն, և զգուշութեամբ շէշն վրայէն փոշին սրբեց և յարեց թէ ասիկցաւ : Ելիաս ալ պիտի խմէր, բայց նախ ձեղք պատմութիւն մը ընեմ, ու շաղարկութեամբ մտիկ ըրէք : « Ես վեց տարեկան էի՝ որք մնացի, ապրելու համար ամեն բանէ զրկուած : Ելիաս մահացաւ : Ես մնացաւ, որ գլխաւոր բա :

պըրթօն կարեկցելով, զիս քովը առաւ և իւր վաճառատան մէջ առնանուատաւ գործի մը գլուխ ըրաւ : Այսինքն՝ ամեն առաւօտ պարտէի խանութը և հիւրանոցը մաքրել սրբել, և գիշերն ալ մեծ շան մը հետ միջնորմին մէջ կը պառկէի : Հօրեղբայրս միայն գինեւաճառութեամբ կըբաղէր : Յանդիւմանութիւնք և ոտից հարուածներ ամենօրեայ բաժինս էին : Բնութեամբ բարի մարդ մ'էր, բայց կոշտ ու դիւրագրգիռ : Ընդհանրապէս հօրաքոյրս կըթար իմ վրայ, ու հանդերձներուս մաքրութեան հոգ կը տանէր : Վիլիամ այնչափ ալ զօրեղ էր, որ օր մը իւր բռնից հարուածներով հինգ հոգի գետինը տապալեց, որ գինետան մէջ աղաղակ ձգած՝ տըմարդի կերպով կը վարուէին : Շատ դժուարին օրեր անցուցի և ամեն օր չքաւորութեան, նուաստութեան և կողտութեանց կը հանգիւցէի : Շաբաթ գիշերներ գինով կուգար և շաբաթական ամբողջ շահը խմելով կը վատնէր : Նորա ետեւէն կուգար խեղճ և գրեթէ մերկ կիւնը՝ անօթի զաւակներով, և լաւագին կը խնդրէր որ դո՛նէ քիչ մը բան ալ իրենց տայ : Հօրեղբայրս երբեք աղքատ կանանց վրայ չէր ցաւեր և երբեք չէր ուղեր առնոց օգնել : Ես ալ՝ մեծ ցաւ կըլլար ինձ : Երբեմն ալ ըմպելիքներ կը խարդալսէր, և օր մը ասոր դէմ բողոքելուս համար բարկանալով չիւր գլխուս իջեցուց ու հրամայեց որ կորսուիմ երթամ եթէ այսպէս դիտողութիւն պիտի ընեմ : Քիչ առնէն հօրաքոյրս մեռաւ, մահուան ժամանակ ինէ ինքերելով որ հօրեղբորս հոգ տանիմ և զինքը չթողում : Բայց ի՛նչ կրնայի ընել այս բարկացող և յաւառ ծերին հետ : Հօրաքոյրս մեռանքէն ետքը սկսաւ շատ խմել և մէկ ու կէս տարիէն մեռաւ : Ուրովհետեւ զաւակ չունէր, իր միակ ժառանգորդը եղայ : Նորա տունը և խանութը ծախեցի ու թը հազար ոսկի, որով շուտով հարստացայ : Բայց այս ստակներուն վրայ սիրտ չունէի : Նոցա վրայ միւրութիւններով ապականեալ և թշուառ մարդիկ կերեակցայի : Կուրցի այս ստակներով նոր կեանք մը սկսել, առի ամբողջ գումարը, մեր քահանային տարի, և ինքերցի որ բողոքն ալ աղքատաց բաժնէ, առանց անունս յայտնելու : Ես ալ պարգև ստացած ստակներէ երկու ոսկի միայն առնելով, գինեւաճառական մեծ ընկերութեան մը վաճառատանը դաւանադրուեցի : Բան պաշտօնը ստանձնեցի : Քահանային իմաստութեամբ աղքատաց բաշխեց տուածս, բայց չկրցաւ լուրջութիւն պահել : Քիչ ատենէն գիս փնտուրով գտաւ, և բողոք եղելութիւնը տէրերուս պատմեց : Սոյն ժամէն վիճակս փոխուեցաւ, տէրերս սկսան գիտաւն բանի տեղեակ ընել և շուտով իրենց վաճառատան մէջ գիս վերապաշտ ըրին : Երեք տարիէն տիւրոյ մէկը մեռաւ, որով միւսին հետ ընկեր եղայ, և չորս տարիէն ալ՝ ամբողջ հարստութեան և գործողութեանց տէր : Երբեք խարդախեալ գինի չվաճառեցի, որով յաճախորդք ալ երբեք գիս չթուրցին : — Բայց շէշը, հայր իմ, հարցուց Մակիլ : « Այո, ըսաւ ծերը, քիչ մնաց որ գլխաւոր բա :

